

DZIENNIK RZĄDOWY

WOLNEGO MIASTA KRAKOWA

i Jego Okręgu.

W KRAKOWIE DNIA 27 LISTOPADA 1824 ROKU.

Sposób robienia Skoro - schnącego Lakieru. (Ukończenie.)

- 7) Farby zgodne z tym gatunkiem lakieru, gdyby niemi chciał kto bądź pokrywać ściany, bądź ie w różne wzory czadabiać, wyiawszy grysipan, minium, krede i t. d. które są na to niezdatne, są: na kolor biały, *Kremserveiss*, na zielony *Kaisergrün*, na ciemno - błękitny sam, *Berliner-blau* na jaśniejszy tenże sam z przymieszanem nieco *Kremserveissu*, na czerwony *Cynober*, Angielska ziemia *Englische erde* (Terra Anglica) i t. d. z tych znowu kolorów można inne rozliczne robić mieszanki.
- 8) Lakier kolorowy, składa się z zasadnego, pod L. i opisanego, i z farb do niego przymieszanych, pod pewną wagą tak: iżby ośm naprzykład łutów w proszek utartego koloru, dwanaście i szesnaście do ośmiu łutów wspomnianego lakieru, w miarę, iak go chcemy mieć natężonym, domieszać. To mieszanie robi się w słoju szklanym; z

przyczyny zaś, że schnie nagle, nierobi się iey na raz za wiele, ale tylko w miarę potrzeby, zachowując statecznie raz utrafioną dozę w wadze farby i ilości pokostu. W czasie używania tey mieszaniny należy ją w naczyniu często mieszać pędzlem, iaki go się używa do malowania ścian, kamieni lub innych przedmiotów. Co się maluje, pociąga się pięć do sześciu razy z naciskiem pędzla, aż dopóki się farba równą nie pokaże, nie przepominając o tem, że te kolorowe mieszanki nie pierwey się na pokrycie ścian użwią, aż po daniu na nich gruntu ze samego bezfarbowanego lakieru. Na ścianach wilgoci uległych, grunt z lakieru zwykł się grubszy dawać iak na suchych. Kto chce mieć malowanie kolorem więcey połyskuiącym, mianowicie w powierzchni warstwie, ma użyć mniej farby, a więcey pokostu; przeciwnie mniej glancowny a iak go zowią *mat*, mniej doda lakieru a więcey farby, z tąd powstanie malowanie mniej szellakiem zabrudzone, zawsze łatwe do mycia i trwałe. Malując na ścianach; możesz użyć patronów, a w tym razie farba ma bydz nieco gęstsza żeby nie lasserowała, i za iednym zawodem, żeby się wydawała bydz dokończoną.— W miarę kilku godzinney potrzeby, przygotuy mieszanki kolorowe; bo ulegając skoremu wysychaniu, schnęłyby nagle i gęstniały, lub by musiały bydz w flaszkiach dobrze zatkanych przechowywanemi.

Sposób robienia Lakieru innego zupełnie czysto przezroczystego tak iak i pierwszy skoro-schnącego, ktorego się używa na pieścześnie malowania szlaków i ozdób; któremu za grunt służy powyżey opisany skoro-schnący pokost.

Węz do funta iednego najmocniejszego wyskoku 12 lu-

tów gummy *Sandaraki*, terpentyny gęstej Weneckiej 1utów 4: zamieszawszy poczekay póki się nie rozpuści; poczem tak, iak do powyższego lakieru domieszay farby w mnieyszey iednak dozie, żeby niebyły kruchemi. Przygotowanemi tym sposobem farbami maluy, co zamýślasz, bądź od ręki, bądź przez patrony.— Gdy się malowanie przybruka, może byđz mytem bez obawy, żeby puściło. Ktoby chciał uniknąć kosztu na *Sandarakę*, może na gruncie szellakowym użyć do farb lakieru z czystey żywicy, z dodaniem iak wyżej, terpentyny do tegoż wyskoku. W mieyscach wilgotnych ten ostatni lakier nie iest do używania, chyba ieżeli się da grunt z szellakowego pokostu.

Ninieysza przygotowawcza Nauka wskaże myślącemu Artystcie drogę do dalszych praktycznych doświadczeń, w celu wydoskonalenia użycia farb, gdzie i utrzymanie zdrowia ludzkiego w domach murowanych narażonych na wilgoć i zgniliznę będzie zabezpieczonem i przyczynienie się do ozdoby pokoiów, a razem do utrzymania ich w schludności przez obmywanie czasami z brudów bez obawy uszkodzenia malowań mieć będzie mieysce.— To nakoniec opokostowanie ścian, i przenikającemu zimnu przez zamknięcie porów, i wilgoci przystęp zatamuje.

Pomniki bądź kamienne, bądź murowane na wszelkie zmiany powietrza wystawione, niemniej płaskorzeźby na licach domów ozdobnych zwykle dawane a szczególnie w Świątyniach Pańskich, od rośnienia mchów i wpływu psującego z czasem powietrza; będą tym sposobem ochraniane. Kiedy niezliczone mamy dowody w niezastłónionych żadnem pokostem ozdobach, że bądź sam kamień, bądź gips z łatwością się po pewnym czasie rozkłada i pierwszą wytworność kun-

sztowności utracą. Czemu pokrywanie oleynym pokostem, iak doświadczenie przekonywa, nie zaradzi tylko na czas ograniczony; bo bądź działanie słońca, bądź inne meteorologiczne przyczyny rozkładają tę tłustą powłokę.

Dla czego używając pierwszego skoro-schnącego lakieru, masz kamień, gips lub tynk do żywego z brudów i porostów oczyścić, bądź za pomocą dłuta, bądź twardey szczotki; po czem dwa, trzy, lub cztery razy natrzyj lakierem z farbą za grunt służyć mającą zmieszany, lub co najlepiej przystoi z farbą koloru kamienia iaki chcesz naśladować. W pierwszym przypadku daj na ostatnią warstwę kolor żądany. Po daniu ś. 4. do pięciu warstw tym sposobem, nietylko upał słońca, lub deszcz, grad, lub śnieg tak trwałego lakieru naruszyć niepotrafi, a przeto i zniszczyć tem pewniey; że ten pokost ze swego przyrodzenia nietylko się chwyta, bądź kamienia bądź tynku, ale przenikając go w części, opiera się pryskaniu przez działanie upałowego słońca, a z tey samey wrodzoney własności nie przepuszcza do kamienia najmnieyszey wilgoci.

Nakoniec temi skoro-schnącemi lakierami można i drzewo pokostować; to mając na uwadze, aby drzewo było doskonale wysuszone a chcąc słoie naturalne drzewa zachować widoczne, raczey drugiego lakieru iako przezroczystszego użyć wypada. Jeszcze o to najmocniey starać się potrzeba, aby całe ruchomości pokoiove (meble) były lakierowane i wysuszone w iednym dniu, a razem do używania oddane.
